

Príbeh kráľa Dávida – 1. diel

Category: Písmo vyučuje

written by Drahoslav Vajda | 1. júla 2026

Prečo kráľ Dávid zostal doma

A stalo sa po roku, o čase, keď vychádzavajú kráľovia do vojny, že poslal Dávid Joába a svojich služobníkov s ním i celého Izraela, ktorí potom hubili synov Ammonových a obľahli Rabbu. Ale Dávid zostal v Jeruzaleme (2. Samuelova 11:1; 1. kniha Kroník 20:1).

Keď prechádzame 2. knihou Samuelovou a sledujeme príbehy kráľa Dávida a jeho kraľovania nad Izraelom, dostaneme sa do 11. kapitoly. Tu je zapísaný príbeh kráľa Dávida v dobe, keď zostal doma a jeho vec s Uriášom Hetejským. Za dávnych čias bývalo tak, že do bojov na čele svojich vojsk vychádzali králi. Tak robieval aj kráľ Dávid. Od istého času však kráľ Dávid nešiel do vojny na čele so svojím vojskom, ale zostal vo svojom dome, kráľovskom paláci v Jeruzaleme. Týmto začína 11. kapitola. Do boja s Ammoncami poslal vojsko na čele s Joábom. V článku sa venujeme tejto udalosti.

Príbeh kráľa Dávida

Príbeh kráľa Dávida, keď nevyšiel do boja so svojim vojskom do boja proti Ammonovcom, má dve stránky. *Jednou stránkou* je skutočnosť, že zostal doma a vynára sa otázka, prečo nešiel na čele svojho vojska. *Druhou stránkou* je udalosť s Batšebou a Uriášom Hetejským, ktoré sa odohrali v súvislosti s tým, že kráľ Dávid zostal doma. V Písme o nich čítame v 2. Samuelovej 11:1–12:31, 1. Kráľov 15:5 a v 1. knihe Kroník 20:1. V tomto článku sa budeme venovať iba prvej stránke tohto Dávidovho príbehu, teda iba otázke, prečo kráľ Dávid zostal doma a nešiel do boja na čele svojho vojska.

Tento príbeh o kráľovi Dávidovi fakticky začína už v 1. knihe Samuelovej. Tam sú jeho historické korene. V krátkosti si ich pripomenieme, aby sme tento Dávidov príbeh z 11. kapitoly mali ukotvený v historických súvislostiach.

Obdobie pôsobenia Samuela sa považuje za obdobie prechodu od sudcov ku kráľom. Samuel súdil Izrael, ale zároveň plnil aj kňazské povinnosti. Časom zostarol, a tak namiesto seba ustanovil svojich dvoch synov za sudcov Izraela. No, jeho synovia nechodili po jeho cestách, ale brali úplatok a krivili súd. Všetci starší Izraela sa zhromaždili a prišli k Samuelovi a povedali mu: „*Hľa, ty si už starý, a tvoji synovia nechodia po твоjich cestách; ustanov nám teraz kráľa, aby nás súdil, ako je to u všetkých národov*“ (1. Samuelova 8:5).

Toto sa Samuelovi nepáčilo, ale ľud trval na svojom: „Avšak ľud nechcel počuť na hlas Samuelov, ale povedali: Nie, ale kráľ bude nad nami. A budeme aj my ako všetky iné národy, a bude nás súdiť náš kráľ a vyjde pred nami a bude bojovať naše boje“ (verše 8:19-20). Na Hospodinov pokyn poslúchol starších a ustanovil im kráľa. Kráľom sa stal Saul, muž z pokolenia Benjaminovho syn Kíšov (1. Samuelova 9:1-2, 10:1, 24).

Kráľ Saul viedol Izraelove vojská do bojov: „A vojna bola krutá proti Filištínom po všetky dni Saulove“ (1. Samuelova 14:52). Bolo všeobecným zvykom a samozrejmosťou, že králi šli do všetkých bojov a bojovali na čele svojho vojska. Tak to chceli mať aj starší Izraela po 300 ročnom období Sudcov, o ktorom je povedané, že to bolo obdobie, keď v Izraeli *každý robil to, čo bolo správne v jeho očiach* (Sudcov 17:6 a 21:25). Aj v Izraeli chceli mať kráľa, ktorý „vyjde pred nami a bude bojovať naše boje“. Tak robil aj kráľ Saul po všetky svoje dni kraľovania, ale nedodrжал to najpodstatnejšie, čo mal urobiť a to bola poslušnosť Hospodinovi, Bohu Izraela – plniť jeho príkazy –, a tak Hospodin odtrhol kráľovstvo od Saula (1. Samuelova 13:13-14 a tiež aj 15:26, 28). Za kráľa Izraelu ustanovil Dávida syna Izaiho (Jesseho)^{A)} z pokolenia Júdovho a skrze svojich služobníkov vydal o ňom svedectvo:

Hospodinovo svedectvo o Dávidovi

„A od toho času si žiadali kráľa, a Boh im dal Saula, syna Kíšovho, muža z pokolenia Benjaminovho, štyridsať rokov. A keď ho odstránil, vzbudil im Dávida za kráľa, ktorému aj vydal svedectvo a povedal o ňom: Našiel som Dávida, syna Jesseho^{A)}, muža podľa svojho srdca, ktorý vykonáva každú moju vôľu“ (Skutky 13:21-22).

„...Vtedy si hovoril svojim svätým vo videní a riekol si: Položil som pomoc na hrdinského muža; vyvýšil som vybraného z ľudu. Našiel som Dávida, svojho služobníka; pomazal som ho mojím svätým olejom, s ktorým bude stále moja ruka, a ovšem i moje rameno ho bude posilňovať“ (Žalm 89:20-22).

„...Dávid činil to, čo je spravodlivé v očiach Hospodinových, a neuchýlil sa od ničoho z toho, čo mu prikázal, po všetky dni svojho života, okrem vo veci Uriáša Hetejského“ (2. Samuelova 11:27; 1. Kráľov 15:5).

„...A Hospodin chránil Dávida všade, kamkoľvek išiel“ (1. kniha Kroník 18:6, 13).

Z týchto veršov môžeme vidieť a rozumieť, aký vysoký kredit mal Dávid v očiach Hospodinových. Nesmieme zabudnúť ani na to, že Dávid je prostredník jednej z Hospodinových zmlúv. Tiež ani na to, že jedno z pomenaní nášho Pána je *Syn Dávidov*.

Dávid zostal v Jeruzaleme

Pristupujeme k otázke: *Prečo Dávid zostal doma v Jeruzaleme a nešiel na čele svojho vojska do boja s Ammonovcami?*

Izrael od vstupu do zaslúbenej zeme musel bojovať s pôvodnými obyvateľmi. Vtedy bývalo zvykom, že vojsko do boja viedol kráľ. To bol jeden z dôvodov, prečo starší Izraela žiadali od Samuela, aby im ustanovil kráľa, ktorý pôjde pred nimi a bude bojovať ich boje (*„...kráľ bude nad nami. A budeme aj my ako všetky iné národy, ...a vyjde pred nami a bude bojovať naše boje“*, 1. Samuelova 8:19-20). Tak to robil Saul a tak to robil aj Dávid! Dávid od svojich tridsiatich rokov, v ktorých bol v Hebrone ustanovený za kráľa, vychádzal do boja na čele vojsk Izraela: *„A celý Izrael i Júda milovali Dávida, pretože vychádzal a vchádzal pred nimi“* (1. Samuelova 18:16).

Vojen bolo veľa, ale Hospodin ochraňoval Dávida počas všetkých jeho bojov (1. kniha Kroník 18:6, 13). Izrael sa veľmi často musel brániť náporu okolitých národov, najmä Filištíncov. Vojen s nimi bolo neúrekom a Filištínci sa od samého počiatku Dávidovho kraľovania usilovali Dávida zabiť: *„A keď počuli Filištínci, že pomazali Dávida za kráľa nad Izraelom, vyšli hore všetci Filištínci hľadať Dávida“* (2. Samuel 5:17; 1. kniha Kroník 14:8).

Priebeh niektorých vojen je podrobne opísaný v 2. Samuelovej a knihách Kroník. Štyri z nich sú dôležité, označíme si ich ako „Vokna I – IV“, Písmo im venujeme zvláštnu pozornosť. Píše sa o nich najprv v 2. Samuelovej 21:15-22 a potom aj v 1. knihe Kroník 20:4-8. Sú to vojny, v ktorých na strane Filištíncov bojovali obri, synovia obra Rafu. Z nich najdôležitejšia pre porozumenie, prečo Dávid zostal doma, je vojna opísaná v 2. Samuelovej 21:15-17.

Vojna I

2. Samuelova 21:15-17

„15) Potom mali Filištínci zase vojnu s Izraelom. A tak zišiel Dávid i jeho služobníci s ním. A keď bojovali s Filištíncami, ustal Dávid.“

16) A Jišbi-benob, ktorý bol z detí obra Rafu, ktorého kopije hrot vážil tristo šeklov medi, a ktorý mal opásaný nový meč, povedal, že zabiť Dávida.“

17) Ale mu pomohol Abišaj, syn Ceruje, ktorý uderiac Filištína zabil ho. Vtedy prisahali mužovia Dávidovi jemu a riekli: Nepôjdeš viacej s nami von do boja, aby si nevyhasil sviece Izraelovej“ (2. Samuelova 21:15-17).

Dávid v boji s obrom *Jišbi-benobom* už nestačil so svojimi silami – ustával a *Jišbi-benob* ho chcel zabiť. Musel mu pomôcť *Abišaj*, ktorý zabil obra a zachránil Dávida. Pre Izrael to bola vážna situácia a Dávidovi mužovia si to uvedomili.

V tých časoch bolo tak, že keď v boji padol kráľ, znamenalo to porážku celého vojska a katastrofu pre celý národ. Tak sa to opisuje v 1. knihe Samuelovej 31:7 *„A keď videli mužovia Izraelovi, ktorí boli na druhej strane doliny, ako aj tí, ktorí boli za Jordánom, že utekajú mužovia Izraelovi, a že zomrel Saul i jeho synovia, opustili tie mestá a tiež utekali. A prišli Filištínci a bývali v nich“*.

Zomrel kráľ Saul i jeho synovia. Vojsko sa rozutekalo, Izraelci opustili svoje mestá a obsadili ich Filištínci. Takéto niečo Dávidovi mužovia nechceli dopustiť, aby Dávidovou smrťou *nevyhasla svieca Izraelova* a s prísahou mu povedali: „*Nepôjdeš viacej s nami von do boja*“ (2. Samuelova 21:17). V tom, že Dávid v boji už ustával a hrozilo, že v boji bude zabitý a že tým by vyhasil sviecu Izraelovu, vidíme dôvod, prečo po tejto vojne mužovia s prísahou povedali Dávidovi, že už viacej nepôjde s nimi do bojov a preto Dávid do ďalších bojov už viacej nechodil. Svieca Izraelova nevyhasla a nemôže vyhasnúť ani v dnešných, ani budúcich dňoch.

Dávid od svojej mladosti bojoval a boli to víťazné boje. Čas plynul, Dávidovi roky pribúdali, ale ubúdali mu sily a Dávid v boji s obrom *Jišbi-benobom* už nestačil so svojimi silami – ustával. Na mieste je otázka: *Koľko rokov mal Dávid, keď bojoval v toto boji?* Preskúmajme to. Ďalšie vojny opíšeme nižšie.

Dávidov vek v dobe tejto vojny

Písmo priamo neuvádza Dávidov vek v dobe tejto vojny. Pokúsime sa ho z Písma len vydedukovať:

Dávid začal kraľovať v Hebrone vo veku tridsať rokov. Tu kraľoval sedem rokov a šesť mesiacov. Potom sa sídlom jeho kráľovstva stal Jeruzalem, kde kraľoval tridsaťtri rokov (2. Samuelova 5:4-5). Nad Júdom a Izraelom celkovo kraľoval štyridsať rokov – kráľom sa za kraľovanie počítali len celé roky. V štyridsiatom roku svojho kraľovania, teda ešte za svojho života, odovzdal kráľovstvo svojmu synovi Šalamúnovi, ktorý sa mu narodil v Jeruzaleme. Dávid mal vtedy sedemdesiat rokov.

Koľko rokov mal Šalamún keď začal kraľovať Písmo tiež neuvádza, ale poskytuje informácie, z ktorých sa o jeho veku, v ktorom začal kraľovať, dá usudzovať. Sú to nasledovné miesta:

1. kniha Kroník 22:5 „A Dávid riekol: Šalamún, môj syn, *je ešte chlapec a útly*, a dom, ktorý sa má stavať Hospodinovi, má byť veľký, nádherný a chýrny a na ozdobu všetkým zemiam...”

1. kniha Kroník 29:1 „Potom povedal kráľ Dávid celému zhromaždeniu: Šalamún, môj syn, ktorého si vyvolil Boh jediného, *je ešte len chlapec a útly*, a dielo je veľké; lebo to nemá byť palác pre človeka, ale pre Hospodina Boha.“ V oboch týchto veršoch Dávid o Šalamúnovi hovorí ako o „*útlom chlapcovi*“.

1. kniha Kráľov 3:7 „A teraz, Hospodine, môj Bože, ty si učinil svojho služobníka kráľom namiesto Dávida, môjho otca, no, *a ja som len malé dieťa*, neviem ani vyjsť ani vojsť, čo a ako robiť“. Takto hovoril Šalamún o sebe už ako kráľ vo sne s Hospodinom: „*ja som len malé dieťa*“.

Na základe týchto veršov usudzujeme, že keď Šalamún začal kraľovať, bol vo veku medzi desiatym a dvadsiatym rokom – možno mal 15-16. Podľa toho by potom Dávid, keď mu jeho muži zakázali ísť do boja (2. Samuelova 21:17), určite už

bol vo veku medzi päťdesiatym a šesťdesiatym rokom – odhadujeme, že mal okolo 55 rokov.

Filištínci vtedy mali najmenej piatich obrov – obra Rafu a jeho štyroch synov (2. Samuelova 21:23) – piaty syn, Goliáš, už bol po smrti. Jeho synovia sa zúčastňovali bojov s Izraelom a ich hlavným cieľom bolo zabiť Dávida. Preto rozhodnutie Dávidových mužov, aby Dávid v tomto svojom veku už viacej nechodil s nimi do bojov, môžeme považovať len za veľmi múdre a od Hospodina. Bojovať s obrami po päťdesiatke už nie je ľahká ani jednoduchá vec.^{B)}

Kedy sa odohrala táto vojna?

Aby sme si boli istí našimi závermi, treba preukázať, že vojna s Filištíncami, v ktorej bol zabití obor Jišbi-benob, Rafov syn a Dávidovi muži s prísahou zakázali chodiť Dávidovi do bojov (2. Samuelova 21:15-17), sa odohrala ešte pred udalosťou s Batšebou a vecou s Uriášom Hetejským. Toto uistenie poskytujú verše **2. Samuelova 12:26-31** a **1. kniha Kroník 20:1-8**

2. Samuelova 12:26-31

26 *A Joáb bojoval proti Rabbe synov Ammonových a zaujal kráľovské mesto.*

27 *Potom poslal Joáb poslov k Dávidovi a povedal: Bojoval som proti Rabbe aj som zaujal mesto vôd.*

28 *Preto teraz zober ostatok ľudu a polož sa táborom proti mestu a zaujmi ho, aby som nezaujal mesta ja, a bolo by nad ním menované moje meno.*

29 *Vtedy zobral Dávid všetok ľud a odišiel do Rabby a bojoval proti nemu a zaujal ho.*

30 *A vzal korunu ich kráľa s jeho hlavy, ktorá vážila hrivnu zlata a mala vrúbené drahé kamene, a bola položená na hlavu Dávidovi. A koristi toho mesta vyniesol veľmi mnoho.*

31 *A ľud, ktorý bol v ňom, vyviedol a postavil ho do pily a ku strojom, režúcim železo, a k železným sekerám a dal ich zaviesť do tehelní. A tak učinil všetkým mestám synov Ammonových. Potom sa navrátil Dávid i všetok ľud do Jeruzalema.*

Joáb dobyl kráľovské mesto Ammoncov, ale poslal odkaz Dávidovi. Aby prišiel aj s ostaným ľudom. Prečo tak urobil, vysvetľuje vo verši 28. Išlo o tom, aby do už dobytého mesta ako prvý vstúpil Dávid, aby sa mesto menovalo po kráľovi Dávidovi a nie po Joábovi.

Udalosť ako Joáb bojoval proti Ammoncom a dobyl Rabbu je opísaná rovnako aj **1. kniha Kroník 20:1-8**

1 *A stalo sa po roku, o čase, keď vychádzavajú kráľovia do vojny, že vyviedol Joáb silu vojska a hubil zem synov Ammonových a prijdúc obľahol Rabbu, ale Dávid zostal v Jeruzaleme. A Joáb porazil Rabbu a rozboril ju.*

2 A Dávid sňal korunu ich kráľa s jeho hlavy a našiel, že vážila hrivnu zlata, a boli v nej drahé kamene, a bola položená na hlavu Dávidovu. A koristi toho mesta vyniesol veľmi mnoho.

3 A ľud, ktorý bol v ňom, vyviedol a postavil ho do pily a k strojom, režúcim železo, a k sekerám. A tak urobil Dávid všetkým mestám synov Ammonových. Vtedy sa navrátil Dávid i všetok ľud do Jeruzalema.

Z tohto miesta vidíme, že Dávid už nebojoval skutočný boj, len prišiel do Joábom dobytého mesta a „sňal korunu kráľa Ammoncov z jeho hlavy“. Po tomto boji a zaujatí mesta Rabba sú v časovom slede v **1. kniha Kroník 20:4-8** opísané ďalšie boje s Filištíncami:

Vojna II

4 Potom sa stalo, že povstala vojna v Gázere s Filištínmi. Vtedy zabil Sibbechai Chušatský Sippaiho, ktorý bol z detí Ráfu, a boli zohnutí.

Vojna III

5 A zase bola vojna s Filištínmi, a vtedy zabil Elchanan, syn Jairov, Lachmiho, brata Goliáša Gittánskeho. A drevo jeho kopije bolo jako tkáčsky návoj.

Vojna IV

6 A zase bola vojna v Gáte. A bol tam nejaký muž veľkej postavy, ktorý mal po šiestich prstoch, dvadsaťštyri. Aj ten sa narodil obrovi Ráfovi.

7 A keď hanil Izraela, zabil ho Jonatán, syn Šimeu, brata Dávidovho.

8 Tí sa narodili Ráfovi v Gáte a padli od ruky Dávidovej a od ruky jeho služobníkov.

Vo veršoch 1-3 je opísaný ten istý boj s Amoncami a dobytím Rabby ako je to uvedené v 2. Samuelovej 11:1. Joáb dobyl mesto. Dobyť mesto znamenalo rozboriť jeho múry. Mesto bolo mestom iba vtedy keď malo múry, keď bolo opevnené hradbou.

Porovnáme opis týchto vojen s ich opisom v **2. Samuelovej 21:18-22**

Vojna II

2. Samuelova 21:18

18 A potom sa stalo, že zase bola vojna v Gobe^{c)} s Filištínmi. Vtedy zabil Sibbechaj Chušatský Safa^{d)}, ktorý bol tiež z detí Rafu.

Vojna III

2. Samuelova 21:19

19 *A zase bola vojna v Gobe s Filištínmi, a vtedy zabil Elchanán, syn Jare-oregíma, Betlehenský, brata Goliáša Gittánskeho, ktorého drevo jeho kopije bolo ako tkáčsky návoj.*

Vojna IV

2. Samuelova 21:20-22

20 *A zase bola vojna v Gáte. A bol tam muž veľkej postavy, ktorý mal po šiestich prstoch na svojich rukách i na svojich nohách, počtom dovedna dvadsaťštyri. I ten sa narodil tomu Rafovi.*

21 *A keď hanil Izraela, zabil ho Jonatán, syn Šammu, brata Dávidovho.*

22 *Tí štyria sa narodili Rafovi v Gáte, a padli od ruky Dávidovej a od ruky jeho služobníkov.*

V 2. Samuelovej 21:15-22 sú opísané tie isté vojny s Filištíncami ako v 1. knihe Kroník 20:4-8. Vo veršoch 1. knihe Kroník 20:1-3 sa najprv spomína boj Joába s Ammóncami a zaujatie mesta Rabba (verše 1-3). K nim sú v časovom slede pripojené verše opisujúce tri ďalšie vojny s Filištíncami, ktoré nasledovali po porážke Ammonovcov a zaujatí mesta Rabba (verše 4-8).

V pasáži veršov 1. knihe Kroník 20:4-8 už nie je spomenutý obor *Jišbi-benob*, ktorý bol z detí obra Rafu ani vojna, v ktorej bol zabitý (2. Samuelova 21:15-17) a po ktorej Dávidovi prikázali nechodiť viac do bojov. To nás vedie k záveru a uisteniu, že vec s Uriášom Hetejským a Batšebou sa odohrala medzi vojnami I a II Izraela s Filištíncami opísanými v 2. Samuelovej 21:15-17 (vojna I) a 2. Samuelovej 21:18 a 1. knihe Kroník 20:4 (vojna II).^{E)} Po vojne I Dávid už viacej nevychádzal do boja na čele svojho vojska, aby *nevyhasla svieca Izraelova*.

Záver

Cieľom článku bolo získať poznanie, prečo Dávid zostal doma v Jeruzaleme a nešiel na čele so svojim vojskom do boja. Toto poznanie sme aj dostali. Dávid nešiel do ďalších bojov so svojim vojskom preto, lebo to bolo „bezpečnostné opatrenie“ Dávidových mužov (2. Samuelova 21:17). Tiež aj to, že tak sa to udialo z vôle Hospodinovej. Smrť kráľa Dávida na bojovom poli, v boji, by bola znamenala katastrofu pre celý izraelský národ a zánik kráľovstva Izraela.

Poznámky

A) a) *Izai* hebr. *Jiššai*;

b) *Jesse* = *Izai*

B) Písmo uvádza aj inú situáciu, kedy Dávidovi bolo zakázané ísť do boja. Bolo to počas Absolomovej vzbury, ktorý sa on chcel stať kráľom namiesto

svojho otca Dávida:

„A Dávid oddal tretinu ľudu do ruky Joábovej, tretinu do ruky Abišaja, syna Ceruje, brata Joábovho a tretinu do ruky Ittaja Gittľanského. A kráľ povedal ľudu: I ja sám pôjdem s vami von do boja. Ale ľud povedal: Nepojdeš! Lebo ak by sme museli utekať, nebudú na nás dbať; ani keby nás zomrela polovica, nebudú na nás veľmi dbať; lebo teraz si ty ako nás desať tisíc. A tak teraz bude dobre, keď nám budeš z mesta na pomoc. Na to im riekol kráľ: Učiním to, čo sa vám vidí za dobré. Preto sa postavil kráľ ku bráne, a všetok ľud vyšiel po stách a po tisícoch“ (2. Samuelova 18:2-4).

Absolomová vojenská vzburá proti Dávidovi je už súčasť časného trestu, ktorý bol vyrieknutý nad Dávidovým domom zapísaným v 2. Samuelovej 12:10. Ale to, že ľud nedovolil ísť Dávidovi do boja potvrdzuje príkaz Dávidových mužov z 2. Samuelovej 21:17.

Dávid a jeho ľud po úteku z Jeruzalema sa usadili v meste Machmáim (Machnaim), ktoré bolo v krajine (región) **Gileád**. **Sem za nimi prišiel aj Absolom so svojim vojskom. Absolom aj Dávid sa rozložili táborom v zemi Gileáde za Jordánom (2. Samuelova 17:26).**

C) V tomto verši je vojna lokalizovaná k mestu Gobe na rozdiel od verša 1. kniha Kroník 20:4, v ktorom je lokalizovaná k mestu Gázer. Podľa *Slovenského ekumenického prekladu* a poznámky k veršu 2. Samuelova 21:18-19, Gob sa pravdepodobne nachádzal v tesnej blízkosti Gázeru, ku ktorému 1. kniha Kroník 20:4 umiestňuje tento boj.

D) *Sippai* je podľa *Slovenského ekumenického prekladu* a poznámky „i“ k veršu 1. kniha Kroník 20:4, hebrejské meno *Safa* (2. Samuelova 21:19).

E) Keď v Písme čítame niektoré miesta, môžeme nadobudnúť dojem, že Dávid aj p tejto dobe chodil do bojov na čele vojska. Napríklad: *„Tí sa narodili Ráfovi v Gáte a padli od ruky Dávidovej a od ruky jeho služobníkov“* (1. kniha Kroník 20:8). Toto sa týka doby už po IV vojne s Filištíncami, keď Dávid mal príkaz nechodiť do bojov. Vysvetlenie je v zmysle ako v 2. Samuelovej 12:27-29.